

Pappersbokens död?

Den profetiska ådran dog ingalunda ut med Gamla Testamentets profeter. Nya följer i spåren med lika djärva förutsägelser om framtiden. Dick Bass har för sitt företag Microsoft levererat följande djärva förutsägelse om den närmaste framtiden: Pappersboken kommer att vara museiföremål år 2020. All publicering sker genom e-böcker, e-tidningar och e-tidskrifter. Bokhandeln och internet blir tankningsställen där litteratur av olika oktantal tankas ner i våra läsplattor och handdatorer. Det papperslösa tillståndet är bara en fråga om långsam tillvänjning till en teknik som redan till stor del finns.

E-boken störst i USA men marknaden växer

I våras orsakade Stephen King rubriker i pressen när han erbjöd novellen ”Riding the bullet” till alla som ville tanka ned den från internet. Senare har författaren följt upp med att kapitelvis erbjuda den nya romanen ”The plant” som elektronisk bok, men denna gång mot avgift. I detta fall hade profeten Dick Bass på Microsoft grundligt fel i sina förutsägelser. Först 2009 räknade han med att bästsäljande författare skulle erbjuda sina böcker direkt över nätet.

I USA finns idag ett utbud av tiotusentals titlar att ladda ned till läsplattan, handdatorn eller pc:n. Trots att utbudet av e-litteratur ökar hela tiden finns få läsverktyg att tillgå på marknaden. De ofta omtalade läsplattorna Rocket eBook och dess efterföljare REB 1100/REB 1200 samt Softbook är tämligen omöjliga att hitta på den svenska marknaden. Cytal e-book är ett franskt försök att nå ut på denna marknad och under kommande år lanseras läsplattan goReader för studenter. Den sedan länge aviserade Everybook kommer till våren och får formen av en laptop med dubbla skärmar.

Läsplattorna REB1100/REB

E-böcker går också att läsa i handdatorer eller pocket-pc. Läsplattorna kostar allt mellan 2 000 och 6 000 kr. Everybook, som kommer till våren, kommer att kosta ca 20 000 kr.

Idag är två standarder gällande. Open eBook Standard samt PDF-format.

Växande utbud även i Sverige

I Sverige har Piratförlaget Natur & Kultur samt internetbokhandeln AdLibris inlett samarbete kring marknadsföring av e-böcker. Piratförlaget presenterade nyligen en lista på 54 böcker som är möjliga att få direkt från Piratförlaget eller via AdLibris. Natur & Kultur kommer att följa efter och planerar en utgivning av 300 titlar under vårvintern via ett gemensamt e-boksförlag.

Det finns även på svenska utbud av gratislitteratur i digitalt format bl a Projekt Runeberg (www.lysator.liu.se/runeberg/) Internationellt finns mycket gratislitteratur att hämta inom Project Gutenberg (www.promo.net/pg) och Netlibrary (www.netlibrary.com)

E-boken och biblioteken?

Kommer biblioteken i framtiden att bli museer för pappersboken eller kommer biblioteken att finna sin roll även i en värld av e-böcker, e-tidningar och e-tidskrifter?

De flesta bibliotek intar än så länge en avvaktande hållning i frågan. Några få bibliotek har däremot nyfiket anammat utmaningen från e-boken, låt vara i försöksform.

Redan i höst har man i Köpenhamn kunnat låna läsplatlor laddade med klassiker. I Göteborgs universitetsbibliotek avser man att ha ett utbud av 600 titlar att låna till studenterna. Studenterna lånar hem boken till sin dator. Under tiden kan ingen annan låna titeln. När lånetiden gått ut är boken inte längre åtkomlig för låntagaren. Stockholms stadsbibliotek kommer också att pröva utlåning av e-böcker fr o m våren 2001. I Norge har Hordalands fylkesbibliotek startat ett projekt kring e-boken (www.hordaland.folkebibl.no/ebok).

En handdator genom vilken man kan läsa böcker lyssna på talböcker. lyssna på musik mm

Hur mycket kommer e-boken och andra elektroniska medier att revolutionera biblioteken inom en tioårsperiod? Än finns knappast någon i biblioteksvärlden som vågar uttala sig lika självsäkert som Dick Bass från Microsoft i frågan.

Biblioteksfolket kan alltid trösta sig med att det som biblioteken tillhandahåller och alltid har tillhandahållit är innehåll, ett innehåll med kvalitet. Content is king som man säger. Förpackningarna vare sig det är e-bok, kassettbok eller pappersbok är, när allt kommer omkring, av mindre betydelse. Faran är snarare att någon annan, genom ny teknik och nya distributionsformer, eventuellt i framtiden kommer att klara av att tillhandahålla information och kunskap och upplevelser nästan lika bra som biblioteken.

Roland Tiger